

умов щодо порядку оплати, встановлення знижок, запровадження бонусів та штрафів, умови розстрочення, тощо.

Успіх антикризового управління будь-якого підприємства забезпечується за умови гнучкого пристосування до умов мінливого зовнішнього середовища та значною мірою залежить від ефективно організованої системи управління фінансами. До завдань управління дебіторською заборгованістю повинно входити оцінка ризиків виникнення сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості, здійснення превентивних заходів із запобігання появи безнадійної заборгованості, визначення оптимального розміру заборгованості та термінів її погашення, розроблення заходів з погашення сумнівної дебіторської заборгованості, в тому числі із залучення аутсорсингових компаній для її повернення.

Інформаційні джерела:

1. Васьківська К. В., Сич О. А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.
2. Малій О.Г. Фінансовий аналіз: курс лекцій. Харків: ХНТУСГ, 2018. 163 с.
3. Ставерська Т.О., Жилякова О.В. Аналіз сутності дефініції «антикризова стратегія» та її роль в процесі антикризового управління підприємством. Scientific Journal «ScienceRise», 2016. №12/1(29). С.14-17.
4. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / [Скаска О. І., Майор О. В., Тимчишин-Чемерис Ю. В., Нашкерська М. М., Виклюк М. М., Килин О. В., Атаманчук З. А., Свелєба Н. А.]. Львів : Растр-7, 2018. 416 с.

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Мединська Т. В., канд. екон. наук, доц.
Муравська А. А., здоб. вищої освіти
Львівський торговельно-економічний університет

Сучасний світ є місцем постійних змін та викликів. Воєнний стан є одним із найсерйозніших випробувань для будь-якої країни, примушуючи її переглянути підходи до всіх сфер життя, включаючи економіку та фінанси. Україна, як країна, яка була втягнута в конфлікт, відчула на собі великий вплив військового стану на її фінансово-економічну систему. Розуміння цих наслідків є ключовим для розробки ефективних стратегій відновлення та забезпечення стійкості країни у подальшому.

Російсько-українська війна кардинальним чином вплинула на державний бюджет України, відповідно на фінансування національної безпеки та оборони йде кожна друга гривня видатків державного бюджету. Водночас, нестача фінансових ресурсів у бюджеті 2023 р. рекордна, але й бюджет на 2024 рік, який вже знаходиться на розгляді парламенту, буде не набагато ліпшим. Розглянемо детальніше на рис. 1 доходи, видатки та дефіцит бюджету України.

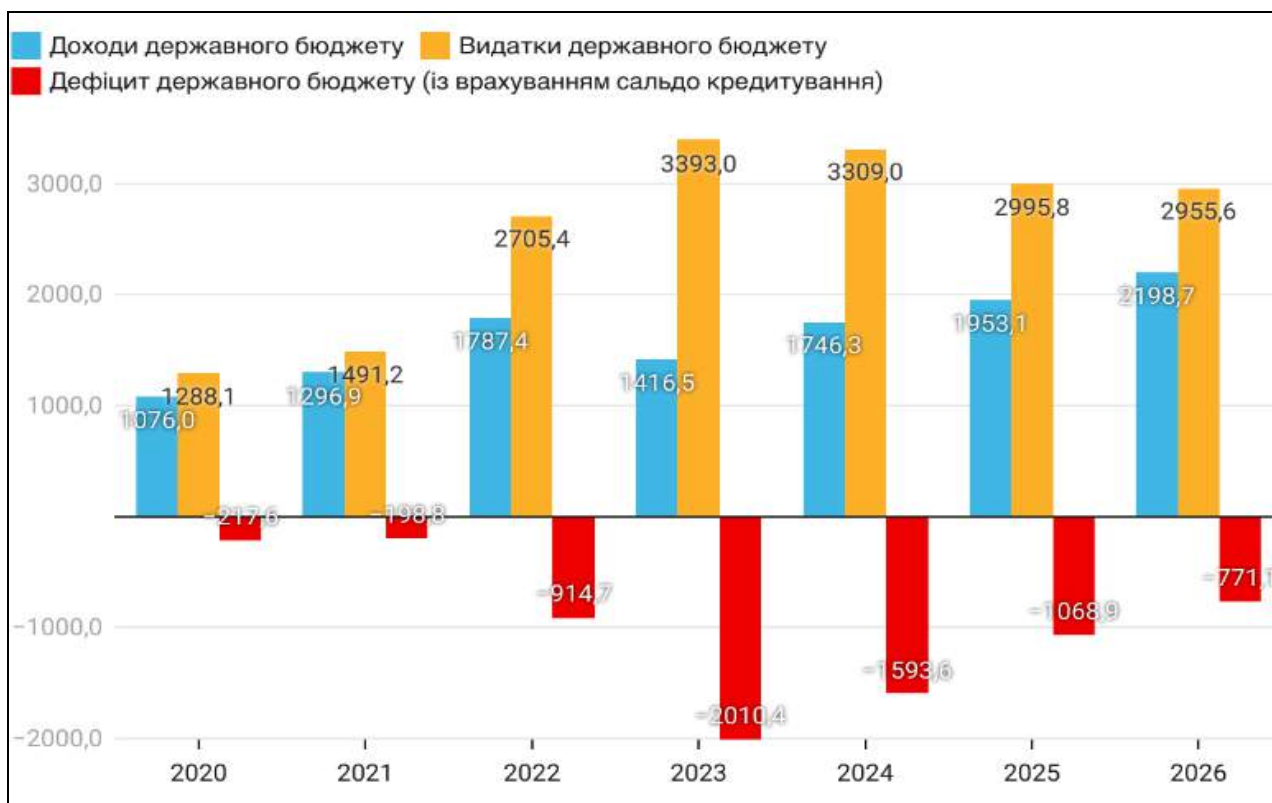

Рис. 1. Доходи, видатки і дефіцит державного бюджету України та їх прогнози, млрд. грн. [1]

За підсумком 2022 р. майже 0,5 трлн. грн. зовнішньої допомоги були включені в доходи бюджету як гранти, а не були отримані як кредити на фінансування дефіциту, тому реальний дефіцит бюджету становив 1,4 трлн. грн., а не номінальні 0,9 трлн. грн.

Номінальний дефіцит бюджету-2023 може досягти рекордних 2 трлн. грн. після останніх змін до бюджету, які розглядаються у Верховній Раді. Це зростання вдвічі, але реальний дефіцит знову буде вище: бюджет вже отримав грантів у січні – липні на 0,3 трлн. грн. Наступного року планується незначне скорочення дефіциту до 1,6 трлн. грн. за рахунок збільшення податкових надходжень через 5% зростання економіки і стримування зростання видатків.

У сьогоденних умовах, міжнародна допомога – це ресурсна база, яка надається для реконструкції інфраструктури, інституцій, економіки, щоб подолати наслідки війни. Масштаби і наслідки війни ставлять під загрозу результати соціально-економічного розвитку України, дестабілюють виробництво, порушують канали торгівлі (зокрема експортні), зменшують інвестиції та призводять до відтоку людського капіталу [2, с. 101]. Це, у свою чергу, впливає на зменшення ВВП, доходів державного бюджету, кількості платників податків, водночас, зростає рівень безробіття та індекс цін. Сукупний вплив цих факторів призводить до соціально-економічної кризи в державі, подолання якої в умовах продовження війни і лише власними силами є неможливим.

15 квітня 2022 р. рада НБУ ухвалила «Основні засади грошово-кредитної політики на період воєнного стану», що діятимуть до нормалізації

функціонування економіки й фінансової системи, яким передбачено [3]:

- фінансування з боку регулятора лише критичних видатків уряду та якнайшвидшу повну відмову від цього інструменту з метою уникнення фіскального домінування та високої інфляції, зниження довіри до НБУ, ускладнення процесу євроінтеграції України та співпраці з міжнародними фінансовими донорами;

- збереження власної інституційної, фінансової та операційної незалежності регулятора для належного виконання ним власних функцій;

- подальшу підтримку стабільної роботи банківської системи;

- активну протидію агресії на фінансовому фронті;

- сприяння залученню зовнішнього фінансування й запровадження реформ в Україні.

Отже, фінансова система України виявилася відносно стійкою до умов воєнного стану та змогла оперативнo адаптуватися, завдяки фахівцям НБУ та Міністерства фінансів України, які продемонстрували високий професійний рівень, їх рішення дозволило утворити міцний економічний фронт.

Інформаційні джерела:

1. Як війна змінила бюджет України. URL: <https://finclub.net/ua/infographica/>.

2. Мединська Т. В., Боднарюк І. Л., Олійник Н. Р. Міжнародна допомога як основа повоєнного відновлення економіки України. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету* / [ред. кол.: Куцик П. О., Семак Б. Б. та ін.]. Львів : Видавництво ЛТЕУ, 2023. Вип. 73. С. 93-102.

3. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/>.

АГРАРНІ РОЗПИСКИ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ФІНАНСОВОГО ІНСТРУМЕНТУ

Морозова Г.С., канд. екон. наук, доц.

Державний біотехнологічний університет

Належне фінансове забезпечення сільськогосподарських підприємств є ключовим фактором розвитку національного аграрного сектору. Проблеми фінансування сільського господарства пов'язані з великою кількістю ризиків, які окрім економічних включають ще й природні та екологічні.

Наявність підвищеного рівня ризиків, нестабільність грошових надходжень, що пов'язана з сезонністю виробництва, відсутність високоліквідного та надійного забезпечення призводять до низької оцінки кредитоспроможності сільгоспвиробників фінансовими установами, що призводить до підвищення процентної ставки за кредитом чи призводить до відмови у його наданні.

На сьогодні до банківських установ встановлені жорсткі умови щодо прийняття високих кредитних ризиків, які мають покриватися докапіталізацією